

“He vist moltes relíquies insignes, des de gotes de llet de la Mare de Déu en una gran basílica romana, fins la plata on Salomé va servir el cap de Joan el Baptista, i aquest crani serà, a partir d’ara, una peça de luxe en la meua col·lecció particular. Un petit crani de sant Sebastià, arribat a Vic després d’improbables viatges des del segle IV. Un crani impossible.”

Un crani a Vic

Fa pocs dies vaig fer la visita anual a la ciutat de Vic: als llocs que estimo, mire d’anar regularment, i amb una certa reverència. Com a Morella o a Roma, per exemple. Vic em recorda les petites, antigues, ciutats italianes del centre i del nord, on d’altra banda el viatger pot trobar tants senyals de modernitat impecable. I no sóc jo l’únic que ho pensa, perquè el gran viatger Josep Pla ja havia escrit, en el *Viatge a la Catalunya vella*: “L’aire que flota sobre la ciutat és sempre el mateix –aquest aire que a mi personalment em transporta de manera indefectible a Itàlia, a les velles, rànries, silencioses ciutats de la Itàlia central, inoblidables.” Eren rànries potser fa quaranta anys (Vic, com Volterra o Arezzo), quan Pla hi passejava: ja no són rànries ara. Per un misteri de la restauració de les façanes, de l’enllumenat municipal, de la neteja urbana i de la prosperitat del comerç, ja no fan aquell efecte d’humilitat enganxada a les parets, de falta crònica de sol, de botigues arcaiques i grises, de lloc de moltes misses, molts capellans amb sotana negra, rosaris i convents. S’ha acabat, tot això, o en queda tan poc que la modernitat implacable ho amaga: la modernitat impecable dels aparadors ben parats de les xarcuteries, dels restaurants amb aire d’alta cultura, o de les innombrables botigues de roba exterior masculina, interior femenina, que són signe infal·lible del bon canvi dels temps. Vic té també, com vostès saben, un temple romà reconstruït una mica incongruent entre murs de casals medievals, una catedral amb pintures de Sert, que a mi m’agraden poc per excés de retòrica, i una estàtua metàl·lica nova del bisbe abat Oliba, que un servidor suprimiria sense contemplacions i així faria un favor a la ciutat i a l’estètica pública: és una mostra odiosa d’aquell horrible art religiós “modern” que es va posar de moda els anys cinquanta del segle passat i que ha fet més estralls, a les esglésies, dels que va fer, fa segles, la iconoclàstia protestant. Però darrere de l’estàtua hi ha el Museu Episcopal, d’arquitectura exterior una mica dubtosa, i d’arquitectura interior exemplar i perfecta.

En un museu episcopal, com és propi, el contingut ha de correspondre al nom: tota aquella infinita quantitat de pintura, escultura, orfebreria, fustes, ferros o robes, que la història de l’església ha produït, i que ací té una mostra més que esplèndida. No sé si és molt encertat, per tant, incloure-hi la prehistòria o la ceràmica profana (amb bones peces d’Alcora molt vagament classificades, i amb un plat del Puente del Arzobispo amb etiqueta d’aragonès: en fi, petits defectes). I enmig de tanta delícia, en una sala petita, una saleta de pas, el visitant troba un parell de figures de sant, de mig cos, obra de poc valor del segle XVIII, procedents d’un convent de la ciutat: són reliquiàries, amb els ossos dels sants ben visibles dins del pit de l’estàtua. I quins ossos de sant, valga’m l’ésser suprem: un crani de sant Sebastià i una barra inferior de santa Margarida. El maxil·lar de la santa es conserva complet, amb dents i tot: la decapitació que va patir a Antiòquia, el segle III, degué ser de tall net i no li afectà més amunt del coll. La santa, per cert, pareix que va anar al martiri per no casar-se amb el prefecte romà, coses d’aquell temps, ja se sap. Quant a sant Sebastià, travessat per les sagetes cèlebres en l’escena que vostès coneixen en tants quadres famosos, jove soldat del temps de Dioclecià esdevingut inspirador modern d’alguns pensaments tèrbols, l’única cosa que m’intriga és com podia tindre un crani tan petit. He vist moltes relíquies insignes, des de gotes de llet de la Mare de Déu en una gran basílica romana, fins la plata on Salomé va servir el cap de Joan el Baptista, i aquest crani serà, a partir d’ara, una peça de luxe en la meua col·lecció particular. Un petit crani de sant Sebastià, arribat a Vic després d’improbables viatges des del segle IV. Un crani impossible. Però que no el lleven mai del museu, per favor, ni el crani del sant ni el maxil·lar de la santa. Aquests ossos també donen substància a una ciutat. Més que un abat de metall modern.